КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН БИЛИМ БЕРҮҮ ЖАНА ИЛИМ МИНИСТРЛИГИ
ЭЛ АРАЛЫК КУВЕЙТ УНИВЕРСИТЕТИ

МАКУЛДАШЫЛДЫ	**БЕКИТЕМИН**
Эл аралык Кувейт университетинин	Эл аралык Кувейт университетинин
окуу-усулдук кеңешинин төрагасы	окумуштуулар советинин төрагасы
п.и.к., доцент. Ибраев А.Д.	п.и.д., профессор Байсеркеев А.Э.
________________	________________
Протокол № 3	Протокол №____
«11» 12 2024-ж.	«12» декабря 2024-ж.

“ПЕДАГОГИКА ЖАНА КОЛДОНМО ИНФОРМАТИКА” КАФЕДРАСЫ

ПРАКТИКАЛАРДЫН ПРОГРАММАСЫ

БАКАЛАВР
Багыты: 550700 Педагогика
Профиль

Профили: «**Башталгыч билим берүүнүн педагогикасы жана методикасы”**

Программа Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлигинин 2021-жылдын 21-сентябрындагы № 1578/1 буйругу менен бекитилген 550700 – Педагогика профили «Башталгыч билим берүү» багыты боюнча жогорку кесиптик билим берүүнүн мамлекеттик билим берүү стандартына жана ушул багыттагы окуу планга ылайык түзүлгөн.

Кафедранын отурумунда каралган жана бекитилген
Протокол № 2 «8» октября 2024ж.
Программаны иштеп чыккан, кафедра башчысы: **п.и.к. Машанова А.С.**

Бишкек -2024ж.

Мазмуну

1. Жалпы Жоболор..3
2. Практиканын түрлөрү, базалары, максат-милдеттери......................4
3. Практиканы уюштуруу.. 6
4. Практика жетекчисинин милдеттери..8
5. Студент практиканттардын укуктары жана милдеттери..................9
6. Практиканы методикалык жактан камсыздоо..................................10
7. Практика жөнүндө отчетту тариздөөгө карата талаптар.................11
8. Илимий-изилдөө практикасынын өтүү күндөлүгүнө
коюлуучу талаптар...12
9. Практиканын жыйынтыгын чыгаруу..13
10. Корутунду жоболор...13

Бул программа Кыргыз Республикасынын "Билим берүү жөнүндө" Мыйзамынын, "Кыргыз Республикасында кесиптик билим берүүнүн кесиптик билим берүү программаларынын түзүмү жана шарттары жөнүндө жобонун негизинде иштелип чыккан 550700 Педагогика багытынын бакалавриат окуу программасы боюнча Кесиптик билим берүүнүн мамлекеттик стандартына, ошондой эле, ЭКУнун "Практикалар боюнча ЖОБОсуна" ылайык түзүлдү.

1. ЖАЛПЫ ЖОБОЛОР

1.1. Студенттердин практикасы билим берүү программасынын милдеттүү бөлүгү жана кесиптик-практикалык жана илимий жактан даярдоого түздөн-түз багытталган окуу сабактарынын түрү болуп саналат. Практика окуу сабагына теңелген статуска ээ жана студенттин билим берүү траекториясынын бөлүгү болуп саналат. Ал жеке окутуунун планына киргизилет, мында студент практиканын программасын аткаруу үчүн зарыл болгон минимум теориялык базалык курстарды өздөштүрүүгө милдеттүү.

1.2. Практиканын мөөнөттөрү, конкреттүү түрлөрү жана мазмуну жогорку кесиптик билим берүүнүн бакалавриат даярдыгынын ар бир конкреттүү багыты боюнча мамлекеттик билим берүү стандарттарында камтылган практиканы уюштурууга коюлган талаптарга ылайык иштелип чыккан окуу пландары жана программалары жана ректордун буйруктарына ылайык аныкталат.

1.3. Бакалавриат программалардын жетекчилери чыгаруучу кафедралардын профессордук-окутуучулук жамааты менен бирдикте Студенттердин даярдыгынын конкреттүү багыты боюнча практикаларын өткөрүүнүн комплекстүү программасын иштеп чыгат жана бекитет. Программа иштин максаттарын, милдеттерин, мазмунун, көлөмүн, практика өткөн жерин, отчеттун формасын чагылдырат. Практика окуу планына жана бекитилген практиканын программасына ылайык жүргүзүлөт жана практика жөнүндө отчет түзүү жана аны коргоо 1 айга чейинки мөөнөттө аяктайт.

1.4. Бүтүрүүчү кафедрада Студенттердин практикасын бакалавриаталдык даярдоо багыттары боюнча **жогорку кесиптик билм берүү (ЖКББ) мамлекеттик билим берүү стандартында (МББС)** камтылган уюштурууга коюлган талаптарга ылайык, ошондой эле ушул "ЭКУда Студенттердин практикасын өткөрүү тартиби жөнүндө жобонун" негизинде жана студенттердин конкреттүү багыты боюнча практикаларын өткөрүүнүн комплекстүү программасын эске алуу менен өткөрүү боюнча усулдук сунуштар иштелип чыгат.

1.5. Практиканын өтүү жыйынтыктары кафедранын кеңейтилген жыйынында талкууланат. Практика жөнүндө отчетту коргоо студенттин тыянактарынын жана сунуштарынын терендигин жана өз алдынчалыгын аныктоону болжолдойт.

1.6. Практиканын жыйынтыктары студенттин сынак ведомостуна, студенттин зачеттук китепчесине жазылат, МКУнун бакалавр бөлүмүнө отчет түзүлөт жана тапшырылат.

2. ПРАКТИКАНЫН МАКСАТЫ ЖАНА МИЛДЕТТЕРИ

2.1. Практиканын максаты – алган теориялык билимдерди колдонуу аркылуу кесиптик компетенцияларды калыптандыруу, Студенттердин кесиптик ишти үйрөнүүсүнүн

үзгүлтүксүздүгүн жана ырааттуулугун, иштин формаларын жана методдорун камсыз кылуу, иш үчүн зарыл болгон кесиптик өндүмдөрдү алуу, аткаруучулук тартипти тарбиялоо жана изилдөө маселелерин өз алдынча чече билүүсү.

2.2. **Практиканын максаты**:

- кесиптик көндүмдөрдү алуу, билим берүү стандарттарында каралган кесиптик иштин түрлөрүнө ылайык бакалавриаттын практикалык багыттагы компетенцияларын түзүү;
- ар кандай түрлөрүн жана кесиптик иш-ыкмаларын практикалык өздөштүрүү;
- илимий маалыматты өз алдынча талдоо, изилдөө милдеттерин чечүү үчүн заманбап илимий ыкмаларды пайдалануу көндүмдөрүн иштеп чыгуу;
- кесиптик кызыгуусун, тандалып алынган кесипке жоопкерчилик жана урмат сезимдерин калыптандыруу.

2.3. Практиканын конкреттүү түрүнүн максаттары жана милдеттери билим берүүнүн тийиштүү багыттарынын жогорку кесиптик билим берүүсүнүн билим берүү стандарттарынын талаптарына ылайык Программа менен аныкталат.

3. ПРАКТИКАНЫН ТҮРЛӨРҮ

Мамлекеттик билим берүү стандартында (МББС) студенттердин практикалык жана илимий-изилдөө иштери, практикалык көндүмдөр, университеттин билим берүү программасы менен аныкталат. Студенттердин практикаларынын негизги түрлөрү:

- **Адаптациялык-педагогикалык практика;**
- **Кесиптик -базалык практика;**
- **Профиль боюнча практика;**

3.1. АДАПТАЦИЯЛЫК-ПЕДАГОГИКАЛЫК ПРАКТИКА

3.1.1. Педагогикалык практика жогорку кесиптик билим берүүнүн негизги билим берүү программасынын ажырагыс бөлүгү болуп саналат. Мектептеги практика окуучулардын профессионалдык өнүгүүсүнүн тарбиялык максаттарын жана милдеттерин ишке ашырат, кесиптик билимди жана көндүмдөрдү өнүктүрөт, кесиптик инсандыкка жетүү жана негизги компетенцияларды өздөштүрүүсүнө шарт түзөт. Башталгыч билим берүүнүн максаты - балдарга билим берүү, алардын мүмкүнчүлүктөрүн андан ары жашоодо ишке ашыруу максатында өнүктүрүү. Коомдун бакубаттуулугун куруунун биринчи кадамы деп эсептелген башталгыч билим берүү адамды үзгүлтүксүз өнүгүүнүн баштапкы этабына даярдайт.

3.1.2. Ар бир адисти даярдоонун **максаты** – тандап алган адистиги боюнча кесиптик ишмердүүлүктү өздөштүрүү. Заманбап шарттарда ЖОЖдун бүтүрүүчүсүнөн академиялык билимге гана ээ болбостон, түздөн-түз прикладдык жана практикалык маселелерди чечүүнүн жолдорун жана ыкмаларын ишенимдүү билүү талап кылынат.

3.1.3. Мектептен өтүлүүчү педагогикалык практиканын программасы комплекстүү, ырааттуулук, үзгүлтүксүздүк принциптерине жана окуу процессинин логикасына негизделген. Практика тапшырмаларын ар бир этапта ийгиликтүү аткаруу мурунку иштердин жыйынтыгын чыгарат жана студенттин акмеологиялык өнүгүүсүнүн платформасы катары саналат.

3.1.4. Жетиштүү теориялык негиз жана практикалык тажрыйба менен студент адаптациялык-педагогикалык практикадан өтүү мезгилинде инсандын жана топтун

социалдык-психологиялык портретин түзүүнү үйрөнөт, ошондой эле мектептин билим берүү мейкиндигинин субъекттеринин ар кандай категориялары менен өз ара аракеттенүү жолдорун өздөштүрөт. Студенттер топтун түзүмүн жана бул структурадагы конкреттүү инсандын ордун эксперименталдык психологиялык изилдөөнү жүргүзө алышат, ошондой эле студенттер менен өз ара аракеттенүүсүн өз алдынча пландаштырып, натыйжаларды талдай алышат. Демек, жалпысынан өз ишин өз алдынча пландаштыруу жана аны ишке ашырууну контролдоо көндүмдөрүн практика жүзүндө өнүктүрүү үчүн негиз болуп саналат.

3.1.5. Программа МКУнун Педагогика жана Колдонмо информатика кафедрасында 550700 – «Педагогика» адистиги боюнча студенттерди окутуу процессинин практикалык этабын деталдуу методикалык камсыздоо болуп саналган, «Башталгыч билим берүүнүн педагогикасы жана методикасы» профили боюнча педагогикалык практиканы уюштурууга жана өткөрүүгө бирдиктүү мамилени камсыз кылуу үчүн иштелип чыккан.

3.2. КЕСИПТИК-БАЗАЛЫК ПРАКТИКА

3.2.1. Кесиптик базалык практиканы уюштуруунун максаты, милдеттери жана принциптери

- а) келечектеги мугалимдин коомдун заманбап талаптарына жооп берген кесиптик инсандык сапаттарына ээ болуу;
- б) студенттерди түздөн-түз практикалык иш менен тааныштыруу;
- в) студенттердин педагогика, психология, билим берүү теориясы, окутуу методикасы боюнча курстарда алган теориялык билимдерин, практикалык көндүмдөрүн жана көндүмдөрүн текшерүү жана бекемдөө.
- г) окуучуларда окуу-тарбия иштерин өз алдынча жүргүзүү жөндөмүн жана көндүмдөрүн калыптандыруу;
- д) студенттердин мугалимдик кесипке болгон сүйүүсүн ойготуу;
- ж) студенттерде педагогикалык процессти байкоо, изилдөө, талдоо, мектептин окуу-тарбия иштеринин мыкты тажрыйбасын пайдалануу көндүмдөрүн калыптандыруу;
- е) студенттердин чыгармачылык, изилдөө педагогикалык иш-чараларды иштеп чыгуу көндүмдөрүн калыптандыруу.

3.2.2. Педагогикалык практиканын бул милдеттери профессионалдык ишмердүүлүктүн төмөндөгү түрлөрү менен байланыштуу:

- илимий изилдөөлөр - колдонмо жана кесиптик ишмердүүлүктүн милдеттери;
- изилдөө ишмердигинде - педагогикалык кырдаалды талдоо;
- жеткиликтүү окуу-методикалык адабияттарды талдоо;
- мектепте белгилүү бир материалды үйрөнүү үчүн илимий негизделген технологияны тандоо;

3.2.3. Профессионалдык базалык педагогикалык практиканын максаты студенттерди окуу процессинин субъекти катары өнүктүрүү, окутуу жана тарбиялоо, кесиптик ишмердүүлүктүн мыйзам ченемдүүлүктөрүн жана принциптерин билүү жаатындагы өз алдынча ишмердүүлүккө даярдоо болуп саналат.

3.2.4. Билим берүү программасынын түзүмүндө кесиптик-базалык практиканын орду окуу-педагогикалык практика бакалаврдын окуу практикасынын милдеттүү түрү болуп саналат, өзүнө төмөнкүлөрдү камтыйт:

3.2.5. Даярдоо багыты боюнча 550700 Педагогика, профили "педагогика жана башталгыч билим берүүнүн методикасы", педагогикалык процессте студенттердин психологиялык жана практикалык даярдыгын калыптандыруу.

3.2.6. Студенттердин билим берүү программасынын мурунку бөлүктөрүнүн натыйжасында алынган жана кесиптик негизги практиканы өздөштүрүү үчүн зарыл болгон кириш билимдерине, көндүмдөрүнө жана даярдыгына талаптар.

3.2.5. Профессионалдык базалык практикага даярдоо процессинде студент төмөнкүлөрдү **билиши керек:**

- педагогикалык ишмердүүлүктүн өзгөчөлүгү жана түзүмү жана анын коомдогу мааниси;
- педагогикалык чеберчиликтин маанилүү жоболору жана анын көрүнүшүнүн чөйрөлөрү;
- педагогикалык технологиянын компоненттери;
- окуучулар ортосундагы кесиптик-педагогикалык байланыштын жана өз ара аракеттенүүнүн негизги мүнөздөмөлөрү жана ыкмалары;
- мектеп окуучуларынын окуу жана таанып-билүү активдүүлүгүн жогорулатуунун ыкмалары;
- жамааттык чыгармачылык ишмердүүлүктү уюштуруу технологиясы;

аткара билиши керек:

- өзүн өзү контролдоого, өз алдынча отчет берүүгө, өзүн өзү баалоого;
- мазмундуу сүйлөшүү ыкмаларын жана каражаттарын колдонуу, баарлашууда мимиканы колдонуу максатка ылайыктуулугун;
- инсандар аралык өз ара аракеттенүү процессин башкаруу;
- максаттардын, шарттардын, каражаттардын жана натыйжалардын өз ара байланышы аркылуу педагогикалык кырдаалдардын өнүгүшүн башкаруу;
- окуучу менен жеке баарлашууну моделдөө, жүргүзүү жана талдоо;
- коллективдин ишин уюштурууда коммуникациянын демократиялык стилин ишке ашыруу

даярдыгын көрсөтө билиши керек:

- заманбап мектептин көйгөйлөрүнө кызыгуусун билдирүү;
- окуучуну түшүнүп, анын өнүгүшүнө салым кошуу;
- коммуникацияны башкаруу аркылуу командада өзүн көрсөтүү;
- кесиптик позициясын жана жарандын позициясын көрсөтүүгө;
- чыгармачылык өзүн-өзү ишке ашыруу;
- жалпы маданий, кесиптик жана атайын компетенцияларды өздөштүрүүсү.

3.3. ПРОФИЛЬ БОЮНЧА ПРАКТИКА

3.3.1. Адистик профили боюнча практика өндүрүштүк практиканын этаптарынын бири болуп саналат. Студенттин жалпы жана кесиптик компетенцияларын өнүктүрүүгө, практикалык тажрыйбага ээ болууга багытталган жана тиешелүү адистик боюнча кесиптик ишмердүүлүктүн ар бир түрү боюнча кесиптик модулдардын алкагында ишке ашырылат.

3.3.2. Мугалимдин иши класста бүтпөй турганын түшүнүү, башталгыч класстын мугалиминин кесибине сүңгүп кирип, кенже мектеп окуучуларын, башталгыч класстарда мугалимдик кесиптин студенттерин окутуу жана тарбиялоо үчүн эбегейсиз жоопкерчиликти сезүүгө, сыноо сабактарынын жана класста өтүлгөн практика жардам берет. Практика окуу процессин колдоо үчүн методикалык

материалдарды түзүүнү жана өтө татаал, бирок таптакыр унутулгус шарттарда – жайкы ден соолукту чыңдоо лагерлеринде иштөөнү үйрөтөт.

3.3.3. **Практиканын максаты**:

- студенттин теориялык даярдыгын бекемдөө жана тереңдетүү,
- кесиптик көндүмдөрдү, жөндөмдөрдү, компетенцияларды жана өз алдынча кесиптик иш тажрыйбасын алуу,
- ошондой эле бүтүрүү квалификациялык ишти аткаруу үчүн материалдарды чогултуу,
- ошондой эле студенттердин жашы жете элек өспүрүмдөр менен иштөө тажрыйбасын калыптандырууга, балдардын укук бузууларынын алдын алуу чаралары менен иш жүзүндө таанышууга шарттарды түзүү.

3.3.4. **Практиканын милдеттери**:

- студенттердин кесиптик ишмердүүлүктүн бардык түрлөрүн өздөштүрүүсү,
- жалпы жана кесиптик компетенцияларды калыптандыруу,
- адистиги боюнча практикалык иште зарыл болгон көндүмдөргө жана тажрыйбаларга ээ болуу;
- студенттердин кесиптик ишмердүүлүгүн жүзөгө ашыруу үчүн зарыл болгон аналитикалык, таанып-билүүчүлүк, маалыматтык, уюштуруучулук жөндөмдөрүн андан ары өнүктүрүү;
- студенттерде педагогикалык ишмердүүлүккө изилдөөчүлүк мамилени тажрыйба-эксперименталдык ишке киргизүү жолу менен калыптандыруу;
- конкреттүү топто окуу-тарбиялоо процессин уюштурууда педагогикалык теорияны пайдаланууга чыгармачылык жана жекече мамилени калыптандыруу.

Окуу программасын өздөштүрүүнүн пландаштырылган натыйжалары менен байланыштырылган практика учурунда пландалган окуу натыйжалары боюнча

Студенттер төмөнкүлөргө милдеттүү:

билиши керек:

- иш-аракеттин ар кандай чөйрөлөрүндө балдар үчүн кошумча билим берүү программалары боюнча сабактарды пландаштырууну жана уюштурууну;
- ар кандай багыттар боюнча балдарга кошумча билим берүү боюнча иш программаларын;
- мугалимдер менен студенттердин ортосундагы педагогикалык өз ара аракеттенүүнүн өзгөчөлүктөрүн;
- мектеп жашындагы балдардын окуу, тарбия жана чыгармачылык иштерин уюштуруунун өзгөчөлүктөрүн.

аткара билиши керек:

- сабакка даярдануу үчүн зарыл болгон маалыматтарды табуу жана колдонууну;
- ар кандай бош убакытты өткөрүү жаатындагы сабактардын максаттарын жана милдеттерин аныктоону;
- окуучулардын жаш жана жеке өзгөчөлүктөрүн, балдарга кошумча билим берүү тармагынын өзгөчөлүктөрүн эске алуу менен пландарды, конспекттерди, сабактардын сценарийлерин иштеп чыгууну;
- бир курактагы жана (же) ар кандай курактагы балдар топтору менен иштөөдө алардын кызыкчылыктарына жараша окутуунун жана тарбиялоонун ар кандай формаларын, ыкмаларын, ыкмаларын, анын ичинде балдардын жаш курагын, индивидуалдык жана жеке өзгөчөлүктөрүн эске алуу менен педагогикалык жактан негиздүү тандоо жана ишке ашырууну.

даярдыгын көрсөтө билиши керек:

- педагогикалык жетишкендиктердин портфолиосун даярдоо жөндөмүнө ээ;
- педагогикалык иштеп чыгуулардын презентацияларын доклад, реферат, баяндама ж.б. түрүндөгү түзө билет;

- балдарга кошумча билим берүү жаатындагы илимий-изилдөө жана долбоордук иш-чараларга катышуу жөндөмү бар.
- бар болгон методологиялык иштеп чыгууларды адаптациялоо мүмкүнчүлүгү бар;
- кабинетте (цех, лаборатория) предметтик өнүктүрүү чөйрөсүн түзөт;
- баяндамаларды, рефераттарды, конспектерди даярдайт жана түзөт;
- максаттарды, милдеттерди аныктайт, балдарга, өспүрүмдөргө жана жаштарга кошумча билим берүү жаатындагы илимий-изилдөө жана долбоордук иш-чараларды пландаштырат;
- жетекчи менен бирге тандалып алынган педагогикалык изилдөөлөрдүн жана долбоорлоонун ыкмаларын жана ыкмаларын пайдаланууга;
- илимий-изилдөө жана долбоорлоо иштеринин натыйжаларын тариздейт;
- педагогикалык чеберчиликти өз алдынча өркүндөтүү жолдорун аныктайт.

4.ПРАКТИКАНЫ УЮШТУРУУ

4.1. Практиканы уюштурууга талаптар жогорку кесиптик билим берүүнүн мамлекеттик билим берүү стандарттары менен аныкталат. Практикаларды уюштуруу бардык этаптарда Студенттердин кесиптик ишти өздөштүрүүсүнүн үзгүлтүксүздүгүн жана ырааттуулугун студенттин даярдоо деңгээлине карата талаптарга ылайык камсыз кылууга багытталышы керек.

4.2. Тажрыйбалар үзгүлтүксүз цикл жана теориялык сабактар менен кезектешүү аркылуу да жүргүзүлүшү мүмкүн.

4.3. Практика университет менен ишканалардын, мекемелердин жана уюмдардын ортосундагы келишимдин негизинде жүзөгө ашырылат.

4.4. Студенттердин иш күнүнүн узактыгы уюмдарда практика өтүү учурунда жумасына 40 сааттан ашпайт.

4.5. Студенттердин практикасы алар бекитилген программага ылайык түзгөн отчеттордун жыйынтыктары боюнча бааланат. Студенттердин ишинин жыйынтыгын баалоодо ага ишкананын жетекчиси берген мүнөздөмө эске алынат.

4.6. Практика боюнча баа (зачет, дифференциацияланган зачет) экзамендик ведомостко жана зачеттук китепчеге киргизилет, теориялык окутуу боюнча баалоолорго (эсепке алууга) теңештирилет жана студенттердин жалпы жетишкендиктеринин жыйынтыктарын чыгарууда эске алынат.

4.7. Практиканын программаларын жүйөлүү себептер боюнча аткара албаган студенттер практикага кайталап, окуудан бош мезгилинде жиберилет же жеке тартипте практикадан өтүшөт. Практиканын программаларын жүйөлүү себепсиз аткарбаган же терс баа алган студенттер ЭКУнун уставында каралган тартипте академиялык карызы бар катары университеттен чыгарылышы мүмкүн.

4.8. Мугалимдердин практикалык жүктөмдөрүнүн көлөмү БатМУда колдонулган "окуу жүктөмдөрүнүн убактысынын ченемин пландаштыруу" Жобосуна ылайык окуу планынын негизинде эсептелет».

5. ПРАКТИКА ЖЕТЕКЧИСИНИН МИЛДЕТТЕРИ

5.1. Университет боюнча студенттердин практикаларынын бардык түрлөрүн уюштурууга жана өткөрүүгө жалпы жетекчилик жана контролдоо окуу иштери боюнча проректорго, бакалавр, бөлүмүнө жүктөлөт.

5.2. Конкреттүү бакалавриат программа боюнча факультеттерде Студенттердин практикасын уюштуруу жана өткөрүү жоопкерчилиги бакалавриат программанын жетекчисине жана бакалаврга жооптуу кызматкерлерге жүктөлөт.

5.3. Бакалавриаттардын практикалык жетекчиси:

- практика боюнча программаларды жана жеке тапшырмаларды иштеп чыгууга катышат;
- студенттердин тажрыйбасынын натыйжаларын так уюштурууну, пландоону жана эсепке алууну камсыз кылат;
- илимий жетекчи менен практиканттын макулдашуусу менен практика базасы аныкталат;
- практика базалары менен кызматташуу жөнүндө келишим даярдайт;
- студенттерди практиканын базалары боюнча бөлүштүрөт жана студенттерди практикага жөнөтүү жөнүндө буйрук даярдайт;
- студенттердин практика өтүүсүн контролдойт;
- практика боюнча жалпы отчетту түзөт;
- практиканын тажрыйбасын жалпылайт, аны өркүндөтүү боюнча сунуштарды берет.
- конкреттүү студенттин практикасын өткөрүү үчүн жоопкерчилик бакалавриаттын дипломдук ишинин жетекчисине жүктөлөт.

5.4. Практиканын жетекчиси (бакалавриат дипломдук иштин илимий жетекчиси):

- студенттердин изилдөө иштерин жетектейт;
- студенттерге билим алуу ишмердүүлүгүн активдештирүүчү ар түрдүү методдорду иштеп чыгууга жана колдонуўга жардам берет;
- практиканттардын ишин талдоо жана баалоо;
- студенттеры менен проблемалуу семинарларды, методикалык кеңешмелерди өткөрөт;
- студенттердин отчеттук документтерин талдайт жана алардын ишин баалайт;
- бакалавр бөлүмүндө тажрыйбанын жүрүшү, эмгек тартибин одоно бузган учурлар, жеке практика планын аткарбаган учурлар жөнүндө өз убагында маалымдайт;
- студенттердин теориялык жана практикалык даярдыгын өркүндөтүү боюнча сунуштарды киргизет.
- практика өткөндүгү боюнча практиканттан отчет алуу жана баалоо баасы АВНге коюу практика жетекчилерге жүктөлөт.

5.5. Практиканын базасы болгон мекеменин практикасынын жетекчиси:

- мекеменин көп пландуу ишине студенттерди камтыйт, милдеттер, проблемалар, анын иштөө тартиби, коопсуздук техника эрежелери менен тааныштырат;
- студенттерди алардын кесиптик ишинин объекттерине илимий жетекчиси менен бирдикте бекитип берет;
- практиканын башында жана аягында кеңешмелер өткөрөт.

5.6. Бакалавр бөлүмү:

- практикалардын бардык түрлөрү боюнча негизги ченемдик документтерди иштеп чыгат;
- университет боюнча практиканын натыйжаларын уюштурууну, пландоону жана эсепке алууну камсыз кылат;

- жалпы багыттагы план-практиканы өткөрүү графигин түзөт;
- студенттер тарабынан өткөрүлгөн сабактарга катышат;
- практиканы уюштурууда кемчиликтерди жоюу боюнча чараларды көрүү.

6. СТУДЕНТ - ПРАКТИКАНТТАРДЫН УКУКТАРЫ ЖАНА МИЛДЕТТЕРИ

6.1. Практика башталганга чейин, белгиленген мөөнөттө, практикант-студент милдетүү:
- бөлүмдө практиканын өткөн ордун макулдашуу жана практика программасы менен таанышуу;
- жеке тапшырма алууга жана практика үчүн индивидуалдуу план түзүүгө;

6.2. Студент практика учурунда төмөнкүлөрдү аткарууга милдеттүү:
- практика өткөрүүнүн программасында жана кабыл алуучу уюмдун (ишкананын) талаптарында каралган иштердин бардык түрлөрүн өз убагында аткарууга;
- уюмдун (ишкананын) ички эмгек тартибинин эрежелерине баш ийүүгө;
- иш жүзүндө коюлган милдеттерди чечүү боюнча демилге көтөрүү жана алган теориялык билимдерин жана көндүмдөрүн колдонуу.

6.3. Студент практика бүткөндө жазуу жүзүндөгү отчет берүүгө милдеттүү.

6.4. Студент төмөнкүлөргө укуктуу:
- практиканы уюштурууну өркүндөтүү боюнча сунуштарды киргизүү;
- практика өтүү процессинде пайда болгон бардык суроолор боюнча бакалавр бөлүмүнө кайрылуу;
- практиканы өз алдынча тандоо, аны бакалавриат программанын жетекчиси жана бөлүм менен макулдашып, өтүү жерин тандап алат;
- студент практика турган жерде практикасын Бакалавр бөлүмү менен жазуу жүзүндө макулдашууга тийиш.

Студент практика өтүү учурунда жана ал аяктагандан кийин компания тарабынан кызматтык жана кызматтык ишке киргизилген маалыматтарды ачууга укуксуз коммерциялык сыр.

7. ПРАКТИКАНЫ МЕТОДИКАЛЫК КАМСЫЗДОО

7.1. Практиканы уюштуруучулук-методикалык камсыз кылууга төмөнкүлөр кирет:
- практиканын программасы;
- жеке практика планы;
- практиканы уюштуруу боюнча методикалык колдонмолор.

7.2. Практиканы уюштуруу жана өткөрүү боюнча негизги документ болуп практиканын программасы эсептелет. Ар бир багыт боюнча практиканын программасы бирдиктүү комплекс түрүндө практиканын бардык түрлөрүнө таризделет. Практиканын комплекстүү программасы боюнча иштелип чыгат, университеттин методикалык комиссиясы талкуулайт, бөлүм окумуштуулар кеңеши тарабынан кабыл алынат жана ректор тарабынан бекитилет.

7.3. Практиканын программасы андан ары окутуу:
- студенттерды даярдоо системасындагы практиканын максаты, анын орду;
- практиканын ар бир түрүнүн максаттары жана милдеттери;
- түзүмү жана мазмуну;
- студенттердин жалпы жана жеке тапшырмаларды аткаруу мөөнөттөрү;

- студент - практиктерге лекцияларды окуу жана маектешүүлөрдү өткөрүү;
- студенттердин практика боюнча отчетторду даярдоо жана коргоо тартиптери жана мөөнөттөрү;
- практика боюнча аттестациянын формасы;
- колдонулуучу адабияттар.

7.4. Практиканын программасын иштеп чыгууда төмөнкү талаптар эске алынышы зарыл:

- практиканын мазмуну келечектеги адистин кесиптик ишмердүүлүгүн талдоого негизделиши керек, алардын тийиштүү жумуштарды өздөштүрүүсү үчүн зарыл болгон негизги компетенцияларын аныктоо;
- студенттин практиканын этаптары жана түрлөрү боюнча кесиптик даярдыгына талаптардын деңгээлинин өсүшү;
- теориялык окутуу процессинде студенттердин алган билимдери, ошондой эле практикалык сабактарда алган билгичтиктери жана көндүмдөрү.

8. ПРАКТИКА ЖӨНҮНДӨ ОТЧЕТТУ ТАРИЗДӨӨГӨ КАРАТА ТАЛАПТАР

8.1. Студент практикасынын жүрүшүндө жыйынтыктоочу жазуу жүзүндөгү отчет түзөт (мамлекеттик же расмий тилде), аны практика бүткөндө бөлүмдүн жетекчисине практика аяктаганда берет. Отчеттун көлөмү (негизги текст) – машинкада жазылган (компьютердик) тексттин 10-30 барагынын чегинде. Практика өткөндүгү жөнүндө Отчет А4 (210x297 мм) форматындагы стандарттуу барактарга тариздeлүүгө тийиш, текст барактын бир тарабынан жайгашат жана "Times New Roman" 14 пунктунун (текстти кеңдиги боюнча теңдөө) шрифти менен бир жарым интервал аркылуу басылат. Тилкенин өлчөмдөрү: сол жагы – 30 мм, оң жагы – 15 мм, өйдө жагы – 20 мм, төмөнкү жагы – 20 мм.

8.2. Отчеттун максаты- студенттин практика программасын толук аткаруу деңгээлин көрсөтүү. Отчетто студенттин ишинин жыйынтыктары практика өтүп жаткан мезгилдеги жумушчу программанын бөлүмдөрүнө жана позицияларына ылайык, Бакалавриат дипломдук ишин жазуу үчүн зарыл болгон материалдар, тиешелүү эсептөөлөр, талдоо, негиздеме, тыянактар жана сунуштар чагылдырылат.

8.3. Отчеттун тексти төмөнкүдөй негизги түзүмдүк элементтерди камтууга тийиш:

1. титулдук барак (отчеттун титулдук барагына уюмдун мөөрү жана практиканын жетекчисинин ишканадан колу коюлат);
2. жекече тапшырма;
3. эстөө өзгөчөлүктөрү;
4. күндөлүк календардык план менен;
5. мазмуну;
6. киришүү;
7. отчеттун негизги бөлүгү;
8. корутунду;
9. колдонулган маалымат булактарынын тизмеси;
10. тиркемелер.

8.4. Киришүүдө актуалдуулук, максат, милдеттер, практиканын предмети жана объектиси чагылдырылууга тийиш.

8.5. Отчеттун негизги бөлүгүндө системалаштырылган түрдө практиканын программасында жана жеке тапшырмада каралган негизги маселелер

чагылдырылууга тийиш, ал өз багыты боюнча актуалдуу темалардын бирине аткарылат. Практиканттын материалдарын талдоо жана тыянактары өзүнчө мүнөзгө ээ болушу керек.

8.6. Корутунду практика жыйынтыгын жалпылоо, оң жана колдо болгон маселелерди, изилдөө темасынын кемчиликтерин ачып берет. Бул жыйынтыктар жана сунуштарды камтыйт.

8.7. Пайдаланылган адабияттардын тизмеси практика өтүү процессинде пайдаланылган жана ченемдик-укуктук актылардын, статистикалык басылмалардын, окуу китептеринин, окуу куралдарынын, беренелердин ж. б. тизмесин камтууга тийиш.

8.8. Отчеттун тиркемелери сөзсүз түрдө текст менен байланышуусу керек. Ар бир тиркеме жаңы барактан башталат, оң жактагы жогорку бурчунда араб сандары менен номурланышы менен "тиркеме" деген сөз көрсөтүлөт.

8.9. Отчетко студент акыркы барагындагы студент тарабынан кол коюлат, кафедрага тапшырылат жана атайын журналга катталат, ал жөнүндө отчеттун титулдук барагына белги коюлат. Катталган отчетту аны коргоого уруксат берүү (же жол бербөө) жөнүндө жазуу түшүрүүчү илимий жетекчилер тарабынан текшерилет.

8.10. Студентти коргоого карата отчеттун мазмунунда багыт алып, теориялык жана практикалык мүнөздөгү суроолорго толук жооп бериши керек.

9. ИЛИМИЙ - ИЗИЛДӨӨ ПРАКТИКАСЫНАН ӨТҮҮ КҮНДӨЛҮГҮНӨ КОЮЛУУЧУ ТАЛАПТАР

9.1. Практика өтүүдө алынган маалыматтарды, материалдарды көрсөтүү менен ар бир күн аткарылган ишти, студент-практикант практиканын күндөлүгүндө чагылдырат.

9.2. Күндөлүк камтыйт:

- илимий-изилдөө практикасынан өтүү жери жана мөөнөтү тууралуу маалымат;
- илимий-изилдөө практикасынан өтүүнүн календардык графиги;
- практика өткөн структуралардын аталышы;
- иштелип чыккан жана изилденген маселелерди мазмуну жана алар боюнча аткарылган иш;
- жүргүзүлгөн иштердин бардык абалын аткаруунун календардык мөөнөтү;
- бакалавриат дипломдук ишти жазуу үчүн практика өтүп жаткан убакта студент тарабынан чогултулган материалдардын тизмеси;
- бөлүмдүн практика башчысынын эскертүүлөрү жана сунуштары.

9.3. Практика аяктаганда күндөлүк практиканын жетекчиси кол коет.

9.4. Күндөлүк практика тууралуу отчет менен кошо бөлүмдө катталгандан кийин бөлүмдүн практика жетекчисине тапшырылат.

10. ПРАКТИКАНЫН ЖЫЙЫНТЫГЫН ЧЫГАРУУ

10.1. .Практиканын акыркы этабы анын жыйынтыктарын чыгаруу болуп эсептелет. Студенттердин практиканы өтүү жыйынтыктарын баалоонун критерийлери болуп төмөнкүлөр саналат:

- практика программасына жана жеке тапшырмага ылайык чогултулган материалдарды квалификациялуу деңгээли;
- практика өткөн уюмдун ишин регламенттеген ченемдик актыларды билүү жана практика боюнча суроолорго сабаттуу жана кесипкөй жооп бере билүүсү;
- мүнөздөмө-уюмду чакыртып алуунун мазмуну-практика өтүп жаткан жер;

10.2. Мында төмөнкү көрсөткүчтөр эске алынат:

- теориялык даярдоо деңгээли;
- практика программасын аткаруу деңгээли;
- жеке тапшырманы аткаруу деңгээли;
- илимий көз караштын деңгээли;

- отчетто аналитикалык материалдардын жана эсептөөлөрдүн болушу;
- отчеттук документтерди тариздөөнүн сапаты;
- демилгелүүлүк жана өз алдынчалуулук деңгээли;
- маалымат булактары менен иштегенди билүү;
- өз алдынча иштөөгө даярдыгынын деңгээли;
- тартиптүүлүк.

10.3. Студент болумдун практика жетекчисинин эскертүүсүн жана сунушун алып, тиешелүү иштеп бүтүргөндөн кийин практика жөнүндөгү отчетту коргоого чыгат.

10.4. Практиканын отчетун коргоонун жыйынтыгы боюнча ведомостко, зачеттук китепчеге киргизилүүчү баа коюлат жана окуу процесси бүткөндөн кийин дипломдун тиркемесине киргизилет.

10.5. Практика учурунда студенттин иши жөнүндө терс пикир, отчетту өз убагында тапшырбоо же практика боюнча отчетту коргоодо канааттандыраарлык эмес баа академиялык карыз болуп эсептелет.

11. Корутунду жоболор

11.1. Жобо окуу методикалык кеңешинде каралып, окумуштуу кеңешинде бекитилет

11.2. Практиканын түрүнө жараша жана даярдоо багытынын өзгөчөлүктөрүн эске алуу менен программанын жетекчилеринин каалоосу боюнча ушул Жобонун тиркемелеринде айтылган иш жүзүндө документтерди тариздөө формасына өзгөртүүлөр киргизилиши мүмкүн.

11.3. Зарылдыгына жараша бул Жобого өзгөртүүлөр жана толуктоолор киргизилиши мүмкүн, алар ушул Жободо каралган тартипте макулдашылат, бекитилет жана колдонууга киргизилет.

Практиканы аяктагандан кийин студенттер төмөнкүлөрдү **кабыл алуусу** зарыл:

- башталгыч класстардын мугалимдеринин тарбиялык иш планынын мазмунунун түзүмү;
- башталгыч класстын окуучуларына билим берүүнү уюштуруунун ыкмалары, каражаттары жана формалары, окуу-тарбия иштерин даярдоо жана өткөрүү ыкмалары;
- кенже мектеп окуучуларын акыл-эс, адеп-ахлактык, эстетикалык жана физикалык жактан калыптандыруу боюнча башталгыч класстардын мугалимдеринин тарбия иштеринин системасы;

Билүүсү:

- башталгыч класстын мугалимдеринин окуу-тарбия иштерине байкоо жүргүзүү жана аларды талдоо;
- кенже мектеп окуучуларынын жүрүм-турумуна жана иш-аракеттерине байкоо жүргүзүү, байкоо протоколун жүргүзүү, аны талдоо;
- кенже мектеп окуучуларынын инсандыгын ар тараптуу калыптандыруу үчүн ар кандай тарбиялык иш-чараларды даярдоо, план-сценарий түзүү жана өткөрүү;

Көндүмдөрдү алуу:

- башталгыч класстын окуучуларына билим берүүнү уюштуруунун ыкмаларын, каражаттарын жана формаларын, окуу-тарбия иштерин даярдоо жана өткөрүү ыкмаларын колдонуу;
- окуучулар жамаатынын өнүгүү деңгээлин (этаптарын) жана аны калыптандырууда башталгыч класстын мугалимдеринин тарбиялык иштерин аныктоо;
- мугалимдин, класс жетекчинин портфолиосун чогултуу.

ПРИЛОЖЕНИЕ 1

КҮНДӨЛҮК

_____**курстун студент-практикант**

Фамилия, имя, отчество

____

студент ______________________ курс ________

практиканын аталышы, практика өтүүчү мекеме, обасть, район, айыл, шаар

____

____

классы ____________

кайсы (окутуучуда) ______________________ *мугалимде*

____

жана жетекчиде ______________________ *класс*

методисттин астында ______________________ *жетекчилиги*

Мектептин директорунун тарбия иштери боюнча орун басары

Мектептин директору ______________________

Байланыш телефон ______________________

Сабактын расписаниеси

Сабактар	убакыты	дүйшөмбү	шейшемби	шаршемби	бейшемби	жума	ишемби
1							
2							
3							
4							
5							
6							

Тыныгуу расписаниеси

Сабактар	**Биринчи смена**	**Экинчи смена**
1		
2		
3		
4		
5		
6		

Класстагы окуучулар тууралуу маалымат

№	Аты жөнү, атасынын аты	Кызыкчылыктары жана хоббилери	Эскертүү

Студенттин жеке иш планы

Дата	Иштин мазмуну	Өзүнө-өзү анализ жасоо	Билим берүү мекемесинин мугалиминин колу

Жумасына бир жолудан кем эмес мугалим же билим берүү мекемесинин кызматкери тарабынан каралып, кол коюлат

ПРИЛОЖЕНИЕ 2

ПРАКТИКА БОЮНЧА СТУДЕНТТЕРДИН ОТЧЕТУ

Практиканын түрү____

Мөөнөтү____________________________ **Мектеп**________________

Методист____ **Кл.жетекчи:** ____________________________________ **Аткарылган иштердин көлөмү**____

Практика учурунда алынган билимдер, көндүмдөр жана жөндөмдөр______________________________

Практика учурунда кандай кыйынчылыктарын пайда болду, алардын себептери______________________________

Класс жетекчи болуп иштөөгө теориялык жана практикалык даярдыгын өзүн өзү баалоо

____

Жалпы корутундулар, практикага сунуштар ______________________

____

Датасы ______________________

Студенттин колу ______________________

Методистин баасы, колу ______________________

ПРИЛОЖЕНИЕ 3

ПРАКТИКА ЖӨНҮНДӨ ПИКИР

Студент____

Аты, атасынын аты

Практиканын түрү____

практиканын аталышы

Тайпа__________________ **Адистиги**____________________________________

Мөөнөт ________________**Мектеп №**__________________**Класс**__________

Класс жетекчи____

Баа________________________________

«________»____________________20______г.

Директордун колу: ________________________

П.О.

Кл.жетекчинин колу: ____________________